Itt most két egész oldalon humor következik. Erre a körülményre azért tartjuk szükségesnek felhívni a nyájas olvasó nagybecsű figyelmét, mert attól tartunk, hogy esetleg nem veszi észre.

Arról van szó ugyanis, hogy a bájos farsangi múzsa csintalan vállalkozásra ösztönözte íróinkat: tükröt, görbe tükröt tartott eléjük. Másként úgy is meg lehetne ezt fogalmazni, hogy megbokrosodott a Pegazus, a Képzelet szárnyas lova, kitört a hámból, s szárnyai helyett — patáit kezdte használni. Mégpedig eddigi megnyergelőinek, az íróknak, azon testrésze ellen, amelyet nem szokott megcsókolni a múzsa. Vagyis: egy null az olvasó javára.

Tévedés volt, könyörgöm...!

A napokban kaptam egy levelet Csombolya Csillácskától, amelyben szíves tudomásomra hozza, hogy forog a spenót a gyomrában, mikor a verseimre gondol, és okulásul küldi egy költeményét, melyet olvassak el, s ha egyáltalán fel tudom fogni ésszel annak mineműségét, írjam meg Neki, hogy tanultam-e belőle valamit? Szól pediglen a költemény így ni:

Ángyikám halálára

Óda — róla — neki — mégis

Szállnak szép réti illatok,
És én most mégis itt vagyok,
Ittend vagyok és sírhatok,
Bús haláláról írhatok,
Ó istenverte kinpadok,
Elment az ángyom! Itthagyott!
Ó, elfelejtett víg napok,
Mostand szállnak az illatok...
Kimegyek hát, ha így hagyott
Ittend ő, én meg — itatok!
Nem tanálom a vízcsapot!
Azt se tudom, hogy itt, — vagy ott
Hagyott valamit, s mit hagyott?
Ó, mit bírt ő! Mit bírhatott?
Vagyok...! Hagyott?? Csak illatot???
Írjak? Sírjak?? Ó, kinpadok!!!
Engem az ángyom itthagyott,
Mint egy jégcsap a vízcsapot,
És én most mégis ittvagyok,
Mint búsgerincű illatok.
Az ok mi volt? Mi volt az ok?
Amért az ángyom itthagyott???

Még végig sem tudtam egészen olvasni a műremekművet, mikor megjött a postás, és hozott egy másik levelet. A változatosság kedvéért ez a levél így szól: „Igen tisztőtt Közbeszólós Elvtárs! Miután mindig olya marhaságokat tud írni azokba a közbeszólásokba, hogy az embernek elfanyalodik a szíve, amiért ezért még papírt is kap maga, meg tán még fizetést is, amin nagyon csodálkoznák, adok egy témát magának. Itt van a mi határunkban egy draktor a fődeken, már régóta eszi a fene. Állapítsa meg, hogy miért pazarolják így a nép vagyonát, és arról írjon, ne mindig olyan hülyeségeket, és engem is vegyen bele, aki fölhívta a figyelmét, hogy tudja, hogy a nép érdekei mindenek előtt. Éljen a virágzó mezőgazdaság! Az elhagyott javak védelmével előre az irodalmi színvonal megjavításáért. Megkülönböztetett tisztelettel: Fuszekli Frigyes Flórián."

Nos, megnéztem a határt, igaz volt, amire Fuszekli barátom figyelmeztetett. Kivizsgáltam az okokat is, megkérdeztem három baromfigondozót és egy kritikust, hogy meg merjem-e írni ezt az ügyet „közbeszóltamnak", de lebeszéltek róla. Így hát kénytelen voltam levélben elküldeni az észrevételeimet. Ugyancsak levélben válaszoltam Csillácskának a csillogó csillámaira. Csakhogy... Ajajajajajaj!... Véletlenül összekevertem a két levelet!

A Fuszeklinek küldött levél ugyanis így szól: „Kedves Levélíróm! Igen nagyrabecsült sorait megkaptam, s örömmel vettem képességeimre vonatkozó ténybeli megállapításait. Ami azonban írása további részét illeti, őszintén meg kell mondanom, hogy az Ön írása sem valami remekmű! Egyes sorai egyenesen förtelmesek, és kétségbeejtőek! Az az érzése támad az embernek, hogy Önnek még nincs kifinomult érzéke az igazi szép iránt. Ezen azonban néhány év alatt lehet segíteni, ha a klasszikusok műveit olvassa. Nézze, kedves Levélíró! Én megértem, hogy Ön ott van és sír egy ilyen pusztuláson, dehát lássa be, egyszer mindennek és mindenkinek el kell pusztulni. Ez az élet törvényszerűsége, kár ezen annyit fanyalogni. Az Ön kínjainak az oka egyébként is egyéni, senkinek semmi köze hozzá. Megkülönböztetett tisztelettel:...

A Csillácskának küldött levél pedig így hangzik: „Kedves Levélírónk:

Panaszos levelét megkaptam, és nagy örömömre szolgált annak őszintesége és az egész megye közösségét mélységesen érintő mivolta. A szomorú tény okát kivizsgáltam, és arról a következőkben tájékoztatom: A bekövetkezett esemény oka minden valószínűség szerint elsősorban is gondatlanság volt. Megállapításom szerint súlyosan esik latba az a vétkes könnyelműség, hogy az öreg jószágot pusztulása előtti este kinn hagyták a mezőn, és nem engedték le róla a vizet. A hideg téli éjjel a víz befagyott a szerkezetében, és szétvitte a henger fejét. Egyébként kár Önnek is, és a körülötte élőknek is túlságosan nagy problémát csinálni az ügyből. A szakértők véleménye szerint előbb-utóbb megette volna a fene enélkül a gondatlanság nélkül is. Túlságosan öreg volt már, régi, elavult vacak, amelyiken már generálozással sem lehetett volna többet segíteni. A kipufogója például teljesen el volt dugulva, szelepei a hasznavehetetlenségig tönkre voltak téve. Ezen ne is csodálkozzon a Kedves Levélíró, mert ahogy a helyszínen engem tájékoztattak, ezt a vén vacakot inkább azért tartották, hogy a gyerekféle, meg a suhancok gyakorolhassák rajta a szükséges mesterfogásokat és esetleg kedvet kapjanak a komolyabb munkához is. Ők persze játéknak vették az egészet, és nem vigyáztak rá. Tudom, hogy most bosszantja Önt, hogy egy ilyen bedöglött vén masina ott fizlésleneidik a réten, dehát reméljük, hogy rövidesen el fogják takarítani onnan. Ne bosszankodjon emiatt és kérem, hogy a jövőben is tájékoztasson, ha úgy látja, hogy ezzel nekünk is, és a lap olvasóinak is segítségére lehet. Levelét még egyszer megköszönve, maradok megkülönböztetett tisztelettel:..."

Azóta járt már nálam személyesen mind a két levélíró. Lobogtatták a válaszaimat, zavargásztak a folyosón, alig tudtam magamra zárni a... szóval a Helyiségnek az ajtaját. S amikor elmentek, azt mondták, hogy becsületsértésért fel fognak jelenteni a bíróságon.

Vágvölgyi László

A koszorús költőnek fejlődnie kell!

A koszorús költő elmúlt nyolcvanéves. Dicsőségének teljében van. Termeket tölthetnének meg a róla szóló emlékezések. Tulajdonosa minden jelentősebb koszorúnak, és ami még ennél is több, szeretik őt az emberek. Akik értik, azok is, akik nem értik, azok is. Új verses kötetét a neki járó tisztelettel fogadták. Verseinek humánuma példamutató. Harcos költő, aki mégis képes árnyalatnyi finomságok megsejtetésére is. S három hasábon zeng róla dicséret. Csak a negyediken, csak az utolsón állapítja meg kritikusunk, hogy azért még nincs itt a kánaán. Ezen a negyedik hasábon bátran feltárja a hibákat. A költő túl bonyolult. Fejlődnie kell. Egy életen át volt tömör, egy életen át faragott nehéz kőtömbökből sorokat, most már itt az idő, hogy megváltozzék.

Valóban értékes felfedezés. A bonyolultság nem költői sajátosság. Nem egy érzékeny lélek kifejezésmódjának sajátos formája. Nem adott lehetőség. Nem, a bonyolultság csak stiláris kérdés, amelyet le lehet vetkőzni, s koszorús költőnk igazán képes is rá, hogy levetkőzze. Elvégre nem húszéves már, amikor még nehezen változik az ember. Költői teljében elérkezett ahhoz az időponthoz, amikor egyszerűsödhet. Ez további fejlődésének útja.

Beleélem magam kritikusunk helyzetébe és sajnálkozom, milyen kár, hogy nem élt ő már korábban is. Ha elmondhatta volna Shakespearenak, hogy szonett helyett népdalt írjon! Ha bírálhatta volna az élő Dantét, hogy miért ír mitológikus dolgokról, s miért nem a korában oly fontos egységes pénzrendszer megteremtéséről. Talán Moliere is megkomolyodott volna, micsoda tragédiák teltek volna ki tollából...

Világos, egyszerű valami ez. Reméljük, az utókor is hálás lesz érte.

Csiki Ottó

Lépcső

És a Közepes Író OLVASOTT!!! OLVASOTT a Kis Író áhítatos pillantásaitól kísérve.

Figyelte arcizmának különös játékát. Megpróbált eközött és az írása között valami összefüggést találni. Szeretett volna a veséjébe látni, kifürkészni a kifürkészhetetlent. Várt, mint a szülőterem előtt az apa. Vajon fiú lesz, vagy lány?...

Tetszik neki, bár a végén egy kicsit elhúzza a száját — de azért jól nyilatkozik. A Kis Írót elönti az apai öröm és gyorsan ajánlja az új kéziratot is. (Még egy gyereket akar!)

A telefon azonban tiszteletlenül közbeszólt.

— Inkább elolvasom a régit.

— Ahogy gondolja, nekem mindegy (csak olvasson valamit! — tette hozzá gondolatban).

A Kis Író — civilben tanár — visszatette helyére a helyesírási szótárt, nagyot sóhajtott és kijavított kézirattal elindult a szerkesztőségbe. A Közepes Író a Középfelvidéken Inneni Hírharang kultúrrovatának vezetője volt és kis szobájának íróasztalánál ült, amikor belépett a Kis Író a kis honorárium ért, és az újabb kis írás közléséért.

Közepes Író fanyalogva fogadta a köszönést, majd ötperces várakozás után kedves leereszkedéssel leültette és — egy pillanatra bocsánatot kérve — tovább gépelt. Röpke tíz perc után ismét észrevette a szánalmas Kis Írót.

— Ne haragudjon, de annyi dolgom gyűlt össze, hogy a legutóbbi kéziratát sem tudtam még elolvasni.

— Óh, semmi baj! Most is hoztam volna egyet.

Közepes Író felveszi a hallgatót, és arcára az előbbi fölény helyére tiszteletteljes alázat és halvány mosoly ül.

— Óh, Ferikém, dehogy is, dehogy is! Parancsolj csak. Nagyon szívesen, kérlek! Igazán semmi fáradságomba nem kerül. Van időm, ne félj... Szóval holnap délben? Tizenegy óra megfelel?... De úgye, az jöhetne a jövő hetiben?... Jó, jó, értem. Szervusz, szervusz... Ah, dehogy, dehogy! Szervusz!...

A Kis Író tudja, hogy a „Ferikém" a Nagy Író.

Tudja, hogy most a telefondróton és a Közepes Író ábrázatán keresztül a Nagy Író glóriájából valami őrá, a Kis Íróra is átsugárzik és határozottan érzi, amint megcsapja a Parnassus levegője. Hogyisne! Hiszen a Nagy Írónál már csak egy nagyobb van: a Befutott Író!

PUNKÖSTI ÁRPÁD

A KÖNYVTÁROS

Már múltkor feltűnt nekem ez az ember a könyvtárban. Nem mintha valami férfiszépség lenne. Sőt ellenkezőleg, éppen azért, mert külsejére nézve teljesen jelentéktelen, és mégis van benne valami... Az az alázat, amivel a könyveket kezeli... Ahogy leveszi őket a polcról, és az ember felé nyújtja...

Írni kellene róla. Most már tudom, azért izgat, mert írni kellene róla valakinek. Ebben az országban, ahol mindenki írónak képzeli magát, igenis szobrot kell állítani ennek a hangtalan, suhanó léptű öregembernek. Mert öreg lehet. Sokkal több, mint amennyinek látszik. Csak honnan kerülhetett ide egyszerre? Azelőtt még az utcán sem láttam. De ha már itt van, hát figyelni fogom és beszédbe elegyedem vele. Még ma délután. Úgyis megyek a könyvtárba, remek alkalom lesz. Megkérdezem tőle, hogy melyik a legkedvesebb könyve, és azután majd kiszedek belőle annyit, amennyi kell egy novellahőshöz. Bizonyára szívesen beszél magáról, ha valaki nagylelkűen leereszkedik hozzá. Az ilyen hallgatag öregemberek olyanok, mint a húrt vesztett hegedűk. Ha valaki hirtelen felcsavarja rájuk a hiányzó G-t, vagy B-t, egyszerre megtalálják a hangjukat.

És már ott vagyok a könyvtárban, és míg az olvasójegyemet nyújtom, reszkető szívvel figyelem őt, a témámat. Valósággal izgalomba hoz a közelsége. És minél jobban megrendít, az, hogy ő is hasonló áhítattal pislog reám. Mintha érezne valamit abból, amit én érzek őiránta. Különös, rapszódikus szerelem ez. Ahogyan a művész szereti a modelljét. Nem, nem a modellt, hanem önmagát, a saját elképzelését, amit a modellből egyéni szórakozására (no meg egy kis pénzmagért) ki akar csiholni.

Éppen kezdeni akarom a csiholást, mikor ő szólal meg. Persze halkan és bátortalanul. Mert, mint jeleztem, határozottan szerény és alázatos típus.

— Kartársnő... — kezdi óvatosan — engedje meg, hogy megkérdezzem... Úgye ön az írónő?

Bevallom, szíven üt a kérdés. Mert akármennyire is nagyképűségnek tartanám magam írónak nevezni, mégis, ha valaki más teszi, az meghat... Akkor ellenkezni is nehezebb... Természetesen aszkétikus mosolyt erőltetek arcomra, úgy sóhajtok vissza:

— Hát ahogy vesszük... inkább csak írogató nő vagyok...

— Kérem, ne szerénykedjék... olvastam valahol egy novelláját...

Ő és én

Én én vagyok. Ő szintén én, csakhogy ő a nagy Én, a nagyra hivatott író, aki nemigen áll szóba énvelem, mert én csak egy szimpla kis senki vagyok. Mint a fentiekből is kiderül, egymáshoz való viszonyunk kissé komplikált, de ez nem tesz semmit, mert én azért nem hagyom, hogy lerázzon a nyakáról. Most is, íme, odalépek hozzá:

— Ne vegye tolakodásnak, mester, hogy bátorkodom zavarni. Biztosíthatom, hogy mélységes hódolattal és csodálattal adózom művészetének! — indítom az ostromot hízelegve, mire kedves leereszkedéssel bíccent:

— Ezt el is vártam magától, barátom. — Sóhajt: — Hiszen úgyis olyan kevesen értenek meg.

— Á, ne törődjön vele, mester. A népszerűség olyan dolog, hogy csak el kell kezdeni. Fontos, hogy én most elkezdtem. De hova tetszik menni?

Fennkölt ábrázattal feleli:

— Ki.

— Hova ki?

— Ki, az életbe!

— Értem — suttogom áhítattal, de nyomban gonosz csicsergésbe csapok át: — Rossz időpontot méltóztatott választani. Odakinn esik az eső, fú a szél, és nagy a sár. Sokkal kellemesebb idebenn.

— Gondolja? — kérdi gyanakvón, de alig leplezhető nyugtalansággal. Már nyeregben vagyok.

— Óh, én naponta járok ki az életbe. Én mondom, undok hely.

Valamit akar mondani, de lenyeli. Persze, én tudom, hogy mit. Azt, hogy igen ám, de neki a megélhetése függ attól, hogy kimegy-e, vagy nem megy ki. Tovább puhítom:

— Ajaj, hogy mi megy ott kinn az életben! Órákat tudnék arról mesélni...

Ez hat. Óvatosan körülnéz, hogy magunk vagyunk-e, aztán a fülemhez hajol: — Nézze, volna egy ajánlatom:

Öt perc múlva megkötöttük a szerződést. Én esténként elmesélem neki, hogy mi újság „odakint", ő pedig rendszeresen átengedi nekem a fele honorárium ot.

Örömében még egy autogrammot is adott.

(Koncz)